

SKJEBNESVANGERT Å «BEFRI» MENNESKET FOR ANSVAR

I vårt parti bygget vi på fører- og ansvarsprinsippet. Fåting er blitt så misforstått som akkurat det. Man har gått ut fra at dette betydde at alle avgjørelser ble tatt av en fører på toppen. Slik var det jo ikke. Systemet gikk jo tvert i mot på at alle skulle ta beslutninger på bære ansvar hver på sin plass. Men hensikten med denne artikkelen er ikke å drøfte fører og ansvarsprinsippet, men derimot betydningen av at mennesker får anledning til å bære ansvar. Jeg vil gå så langt som til å si at det er en menneskerett å få lov til det. Ansvar får mennesket til å vokse, og selv om det å ta beslutninger på egen hånd nødvendigvis må føre til noen nederlag, så oppveies det så absolutt av den glede man føler når en klar avgjørelse man selv har tatt, fører til et vellykket resultat. Det hører til blant de aller største gleder i livet. Er det da så å vårt moderne samfunn stimulerer til å påta seg ansvar? Dessverre nei! Heller tvert imot. Det enkelte menneske får færre og færre muligheter til å ta avgjørelser

som påvirker dets egen skjebne. Staten, myndighetene griper helt inn i de aller mest private ting. Det er en utvikling som kan få skjebnesvangre konsekvenser.

Jeg er klar over at dette er skjedd i velferdsstatens nesten hellige navn. Jeg har ingenting imot velferdsstaten så lenge den defineres som et system som skal sikre at ingen i vårt samfunn lider nød. Derimot anerkjenner jeg ikke et system der man regulerer enkeltmenneskets liv i detalj også når dette menneske er i stand til å ta egne beslutninger og bære ansvaret for seg selv.

Målet må være at flest mulig mennesker får anledning til å bære ansvar, ikke bare fordi de blir lykkeligere ved det, men også fordi det er av den aller største betydning for vårt samfunns sunnhet og fremgang. Bare positive, innsatsvillige og aktive mennesker kan bringe vårt land fremover. Det gjelder at vi har flest mulig av dem. Kan man tenke seg noe verre enn et folk av passive og sutrende mennesker som

(Forts. s. 7)

Arbeider- bladets fantasier

Arbeiderbladet har bragt til torvs noen ville fantasier om norske frontkjemperes angivelige herjinger i Jugoslavia under krigen. Rolig og sindig svarer FRODE HALLE på dette i samme avis:

I anledning Arbeiderbladets behandling av dette tema ber jeg om plass for følgende opplysninger:

Høsten 1943 var Divisjon Nordland noen måneder forlagt til Kroatia. Divisjonen hadde 3 regiment, norske frivillige deltok i det regiment som ble kalt «Regiment Norge». Dette var forlagt i Kostanica med 2 bataljoner, og en tredje bataljon i Bos Novi, ca. 30 km lenger sør. Divisjonskvarteret var i Sisak.

Jeg var selv regimentsadjutant i Regiment Norge og måtte ha full oversikt i alt som foregikk innen regimentet. Affæren skildret i Deres dagbok er fullstendig ukjent for meg.

Vår oppgave var utdannelsen, den siste finpuss før vi skulle til Østfronten. Forhol-

(Forts. s. 6)

Når ledelsen svikter

Av Aa. H. Berg

Kort replikk til Anton Olstad's artikkel i Folk og Land nr. 1

Kapitulasjonsavtalen medførte riktignok ikke til fredstilstand mellom Tyskland og Norge, men det inntreffe samme dag, den 10. juni 1940 okkupasjonstilstand.

Norge var tilsluttet Haagkonvensjonen (Folkerettens bestemmelser om krig og okkupasjon), og følgelig gjaldt disse rettsregler for det okkuperte Norge. Olstad sier i sin artikkel at citat; «når forsvarsmakten hadde kapitulert, kunne forsvarssjefen (Ruge) ikke godt stikke av». Til dette er å bemerke at landets øverste krigsherre var kongen, og han stakk av. Hvorfor den norske regjering reiste til England synes jeg fremgår ganske godt av boken «Frå skanse til skanse» av Halfdan Koht, og som Olstad sikkert har lest. Det er jo ikke akkurat oppbyggelig lesning.

I ettertid kan man godt si at det både var galt og uklokt av Quisling å ta regjeringmakten den 9. april 1940. Hadde han som politikere flest – vært lure og smartere, så var han ganske enkelt blitt sittende på

gjerdet og rolig bivånet utviklingen. Dermed hadde han unngått å bli stemplet som beleilig syndebukk for alt folket, og den ydmykende skjendelse var i så fall blitt plassert på annet hold. Olstad kan nok tenke seg hvor. Det var galt å stemple Quisling som landssviker (landsforræder). Det var han ikke. Hans livs virke motsier det. En tiltale mot ham i 1945 skulle vært knyttet til Str. lovens § 98 om høyforræderi, (forandring av rikets statsforfatning med ulovlige midler). Det er noe helt annet enn landssvik.

Når han likevel tok regjeringmakten så gjorde han det nok først og fremst fordi det ikke lenger eksisterte noen lovlig regjering som kunne utøve regjeringmakten på okkupert område. Den hadde jo som kjent rømt sin vei. Som offiser tror jeg Olstad vil forstå Quislings handlemåte. Selv om sammenligningen halter litt så ville en lignende situasjon på det militære område oppstå hvis f.eks. en divisjonssjef under et avgjørende slag ble drept eller flyktet. Hvis stabssjefen i et slikt tilfelle selvbestalt er-

(Forts. s. 7)

MANEDENS PERNILLE

MUSESKREKK

Det sies at alle kvinner skal være redde for mus. Jeg hører til unntakelsene. Jeg syntes de er noen søte små skapninger med skjønne øyne, og jeg gråt første gang jeg så en drept i en felle. «Gullet» er det forresten heller ikke. Kanskje er grunnen den at jeg ofte sang Prøyssens musevise for henne da hun var liten. Nå er det A-ha som er i skuddet der. Hun holder seg for ørene hvis jeg lytter til Count Basie eller en annen av mine jazz-favoritter.

Det heter at elefanter, som jeg forresten har en mani for, skal være redde for mus. Jeg vet ikke om det stemmer, men jeg vet at den mammutmakt, som de som var på den «riktige» siden under krigen utgjør, er livende redde for et lite organ som heter «Folk og Land». Hva er det mammutene er så redde for? Det kan da ikke være annet enn redsel for at «Folk og Land» skal få etterslekten til å se på okkupasjonstiden og «retts-

oppjøret med egne øyne og ikke gjennom deres fargede briller.

La oss se på dette på bakgrunn av noen mammutinnslag hentet fra norsk presse i de to første månedene av året 1987.

En frontkjemper blir «ved en beklagelig feiltagelse» tildelt krigsdeltagermedaljen for fremragende innsats i kamp mot tyskerne i Norge i 1940. Nå gjelder det påny å gi disse en omgang, den de fikk fra 1945 og utover rakk ikke. «Arbeiderbladet» går i brodden. Det får angivelig tak i en dagbok. (Fabrikerte dagbøker er ingen sjeldenhet, jeg nevner bare Hitlers og Mussolinis som skrekkes eksempler.) Ut fra denne bringer så avisen redselsreportasjer fra Jugoslavia i 1943 om norske frontkjemperes grusomheter. Avisen sper på med intervjuer med gamle Titopartisaner, som jo alle vet var hvite engler. Motforestillinger, som jeg

vet er sendt til avisen, havner i papirkurven.

Omtrent samtidig rykker Gunne Hammarstrøm (f.hv. redaktør av «Nå») ut i «Morgenbladet». Så vidt jeg forstår er han en av dem som får tilsendt «Folk og Land». Redselen som overvelder han er at den forsvarstale som Quisling holdt under hekseprosessen mot ham nå kommer som bok. Han skriver om at «Folk og Land» «terper okkupasjonshistorien sett fra NS-medlemmenes synsvinkel», og at det dreier seg om «et stoff som de forsøker å gi inntrykk av er noe nytt, noe som det dominerende massemedia forsøker å holde skjult.» Og så er det som et skrik av redsel når han fortsetter: «Og vi har en fornemmelse av at de til en viss liten grad er på vei til å lykkes med sitt forehavende, idet det har vokst opp flere kull nå for hvem krigen og okkupasjonsårene 1940-45 er ren historie.» Men

så trøster han seg selv litt lenger ut i oppsettet: «Endog et barn vil forstå at den som forener sine krefter med de som jager hans egen konge på flukt er en forræder». Setningen taler for seg selv og trenger ingen kommentarer. En Oddv. Joh. Hilland, som også har fått spalteplass i «Morgenbladet», forsøker til og med å ta fra de utstøtte deres menneskeverd. Han mener tallene for de «som egentlig meldte seg til tysk tjeneste» (les frontinnstats) er overdrevne. I den forbindelse skriver han: «Såvidt jeg vet var det bare en eneste fra Bjergartilleiret som falt for nazistenes innvirkende bønner om å melde seg til tysk tjeneste. Det var en tufs som blandt bergenserne (som sammen med de prektige vossingene preget Bergartilleriet) ble kalt for «skitnemassen» som efter kort tid gikk inn i tysk tjeneste. Svært få, og totalt bety-

ningsløse personer, ofte utpregede nuller, gikk i løpet av krigen inn i NS og i tysk tjeneste. «Ja, barn og barnebarn må få vite hva de hadde til foreldre eller besteforeldre».

Jeg avslutter sitatene med en smakebit fra et tredje innlegg i «Morgenbladet», forfattet av en viss herr Ronald Granly: «Hvorfor skal man i det hele tatt «utvanne» Quislings misgjerninger nå – idag – ved å lese hans forsvarstale? Vi er ferdige med Quisling og hans tid – heldigvis – men vi har ikke glemt han/den – og vi trenger ihvertfall ikke påminnelser om okkupasjonstiden i form av forræderens forsvarstale.»

Det er tydelig at det er vår i luften, men at de stivfrosne mammutene ønsker at vinteren skal vare ved.

Pernille